

ÅRSRAPPORT HABITAT NORGE 2017

1. Organisasjon

1.1 Styret

Styret har bestått av

Erik Berg, leder

Odd Iglebæk, nestleder

Oddrun Helen Hagen, organisasjonssekretær

Kjersti Grut, økonomiansvarlig

Tore W. Kiøsterud, styremedlem

Synne Wallin Haugen, styremedlem

Tone Selmer Olsen, styremedlem

Joakim Gitlestad, styremedlem

Anna Skibevaag, styremedlem

Gro Lauvland, styremedlem

Anne. M. Lunde, styremedlem

Ole Sæther, styremedlem

Henrik Lindblom har vært redaktør for Habitat Norges hjemmeside og tidvis møtt i styret

1.2 Arbeidsutvalg Berg, Iglebæk, Hagen og Grut har fungert som arbeidsutvalg og forberedt saker for Styret. AU har i gjennomsnitt siden årsmøte 2017 møtt en gang i måneden og hatt tilnærmet full deltakelse. Møtene har vært åpne for Styrets øvrige medlemmer.

1.3 Antall styremøter Styret har i gjennomsnitt møtt en gang i måneden. Møtene har tidvis ikke vært beslutningsdyktige.

1.4 HN's vedtekter Årsmøtet 2017 vedtok å nedsette en arbeidsgruppe for å revidere organisasjonens vedtekter. Arbeidsgruppen har bestått av Gro Lauvstad, Tore Kiøsterud, Joakim Gitlestad og Erik Berg. Innstilling legges fram for Årsmøtet 2018.

1.5 Valgkomite Komiteen har bestått av Anders Ese (leder), Anne M. Lunde, Trond Vedeld og Tore Kiøsterud

1.6 Sekretariat Ungdommens selvbyggerlag (USBL) har vært sekretariat for HN fra 1. januar 2017 USBL har stått for medlemsregistrering/ innkreving av medlemskontingent, utsendelse av møteinvitasjoner og fram til 3. kvartal stilt møterom til disposisjon. HN's sekretariatsavtale med Polyteknisk forening (PF) ble som for Norsk BoBy(NBoBy) og Oslo BoBy (OBoBy) avsluttet 31 desember 2016. Regnskaps- og økonomiarbeidet er i 2017 ivaretatt av HN selv. HN har fått eget organisasjonsnummer.

2.0 Medlemmer HN har per 31 desember 2017 41 registrerte medlemmer mot 32 på samme tid i 2016. Av disse er ca. 1/3 studentmedlemmer. Medlemskontingenten ble på Årsmøtet i NBoBy

2016 justert til 650 kr for regulært medlem og kr. 350 kr for studenter fra 1. januar 2017. Bedrifts-/kommunemedlem skap koster 2500 kr. HNs andel av kontingenten er NOK 160.

2.1 Sponsorer HN har i løpet av 2017 forhandlet fram egne sponsoravtaler med OBOS, USBL og Statens Kartverk. Basert på en «Interessentanalyse» (vedlegg til Arbeidsprogram 2017) har HN søkt å utvikle et eget kontaktnettverk (primær , sekundær- og tertiærkontakter) gjennom møter, søknader og skriftlig informasjon. Resultatoppnåelsen har vært tilfredsstillende i forhold til budsjettanslag. Arbeidet vil bli videreført i 2018.

3.0 Økonomi HNs økonomi har vært og er i all hovedsak basert på direkte og indirekte tilskudd fra offentlige instanser, Boligbyggelag, kommuner og universitet/høgskoler. Søknader til NORAD og UD om informasjonsstøtte ble i 2017 avslått. Dette som ledd i Regjeringens «innstramning» i forhold til særlig mindre frivillige organisasjoner. NORADs avslag ble anket til UD. Anken ble ikke tatt til følge. HN søker å koordinere sitt påvirkningsarbeid overfor Stortingets Utenrikskomite med RORGene (frivillige organisasjoner med rammeavtale). Søknader til «Fritt ord» og «Jacob Aall Bonnevis legat» er også avslått.

HN har et betydelig inntekspotensial mht. verving av medlemmer, også institusjons- og bedriftsmedlemmer, samt sponsorer. Men bidrag fra det offentlige er avhengig av relevans og kvalitet på tiltakene det søkes om støtte til. En forutsetning for HNs videre arbeid er at det økonomiske grunnlaget styrkes. Ref. utkast til Arbeidsprogram som skal vedtas på årsmøtet.

Vi har imidlertid et behov for en systematisk diskusjon om hva slags økonomisk støtte det er mulig å oppnå i lys av organisasjonens overordnede målsettinger så vel som samarbeidet med Norsk BOBY. I denne sammenheng bør det foretas en vurdering av andre norske aktører som arrangerer større konferanser etc. med fokus på nasjonal og internasjonal urbanisering. Er det kun et konkurranseforhold eller er det mulig med samarbeid?

4.0 Informasjons- og påvirkningsaktiviteter

Ifølge Arbeidsprogram 2017 vedtatt på Årsmøtet 20. april 2017 ble følgende prioriteringer definert for 2017:

- Organisasjonsbygging
- New Urban agenda (NUA) og bærekraftmålene
- Urban helse
- Global boligbygging og - finansiering

Organisasjonsbyggingen som er gjennomført i 2017 er beskrevet ovenfor i punktene 2 og 3.

Gjennomførte informasjons- og påvirkningsaktiviteter er som følger:

4.1. Film og diskusjonsarrangement om by-aktivisten Jane Jacobs (18 februar)

Tiltaket ble gjennomført i samarbeid med «Human Rights. Human Wrongs» på Cinomateket i Oslo. Både filmvisningen og diskusjonen var godt besøkt (70). Paneldiskusjonen omfattet innlegg fra professor Børrud (NMBU), byråd Marcussen, professor Megharty (Future of Places, Stockholm) og skribenten Peter S. Jørgensen. Tematikken var knyttet til retten til byen og hva vi kan lære av Jacobs sitt arbeid.

Kjersti Grut var møteleder.

4.2 Film og diskusjonsmøte om «OL og byene – hvem vinner og hvem taper?» (16 mars)

Arrangementet ble gjennomført i samarbeid med Norsk Institutt for By- og regionplanlegging (NIBR). Dokumentarfilmen «The Olympic Dream» laget i Rio de Janeiro, ble vist som utgangspunkt for en paneldiskusjon hvor følgende deltok: Gerhard Heiberg, medlem av Den internasjonale olympiske komite («Hva har vi lært og hva vil vi endre»), Kristin Kloster Aasen, visepresident i Norges Idrettsforbund («Er Norge modent for et nytt OL»), Christoffer Gaffney, seniorforsker, Universitetet i Zurich («Tendencies in facilitating international megasports events. Who gains and who loses») og Einar Braathen, dokumentarfilmskaper og seniorforsker, NIBR: (Erfaringen fra Rio : Hva kommer ut av et OL-arrangement for byens innbyggere?) Møtet hadde 35 deltakere og bidro til en interessant diskusjon særlig i forhold til «Olympic Agenda 2020, som er IOCs strategiske veikart for den olympiske bevegelses framtid. Tematikken har fått økt aktualitet som følge av Rjukan/Telemarks planer om å søke om Vinter – OL i 2022.

Odd Iglebæk og Celina Sørboe var møteledere

4.3 Dag-seminar om «The Right to the City – The New Urban agenda vs. observed realities in Latin Amerika (17 august).

Seminaret var del av forskningsprosjektet “Insurgent Citizenship in Brazil: the role of mega sports events” som gjennomføres i samarbeid mellom NIBR og Institutt for By og regional research ved det Føderale universitetet i Rio de Janeiro. Det norsk - latin amerikanske forskningsnettverket (NorLarNet) var medarrangør. Seminaret var godt besøkt. Tematikken er viktig i forhold til den globale (og nasjonale) diskusjonen om OL og andre mega arrangements framtid. De er vesentlige «drivers» når det gjelder tvungen boligrasering og markeds - utkastelser.

Erik Berg innledet om «NUA/SDG og retten til byen».

4.4 Urban oktober I Bergen, Kristiansand, Oslo, Stavanger og Trondheim

Dette «fem byers» arrangementet var HNs største løft i 2017. Det ble gjennomført uten økonomisk støtte fra NORAD og UD. Viktige finansielle samarbeidspartnere som gjorde kampanjen mulig var OBOS, Statens kartverk, Kristiansand kommune, NTNU (Trondheim) og de regionale avdelinger av NBOBY og FN sambandet. UN Habitat bisto også vesentlig med foredragsholdere og andre faglige bidrag. HN tar sikte på å gjennomføre en tilsvarende kampanje i 2018. NORAD er omsøkt to-årig støtte. Andre sponsorer vil også bli kontaktet.

Basert på en spørreskjemaundersøkelse og deltaker-observasjoner er det utarbeidet et eget oppsummeringsnotat om kampanjen med forslag til hvordan den kan utvikles videre. Nedenfor følger en kort, stikkordsmessig presentasjon av arrangementene:

Oslo 2. oktober kl. 0915-1300 - 70 deltakere (50 under debatt) *World Habitat Day; Urbanisation and Affordable Housing – 7 innledere og debatt. Arrangør:* Habitat-Norge, Statens Kartverk og OBOS. Trykket rapport med alle innlegg/diskusjon foreligger takket være stor innsats fra Oddrun Helen Hagen..

Oslo 2. oktober kl. 1900 - 2100- 10 deltakere- *Områdeløft på Tøyen og Grønland – 2 innledere og samtale Arrangør:* Habitat-Norge og «Tøyenløftet».

Kristiansand 3. oktober kl. 1900 – 2200. 40 deltakere (20 under debatt) *Kristiansand og New York – Hva er felles?* - Filmen *Citizen Jane*. Debatt. Arrangør: Habitat-Norge og Agder Bobby.

Kristiansand 31. oktober kl. 0900-1500 - 70 deltakere (40 under gåtur/debatt). *Tilhørighet og trygghet – eksemplet Kristiansand - 4 + 2 innledere og debatt*. Arrangør: Habitat-Norge, Kristiansand kommune, Agder Bobby, FN-sambandet Agder, Universitetet i Agder.

Kristiansand 7. november kl. 1900-2100 - 30 deltakere. *Hvem bestemmer byens utforming – eksemplet Kristiansand?* – 1 innleder + debatt. Arrangør: Habitat-Norge og Agder Bobby.

Trondheim 18. oktober kl. 0930 -1500 – 40 deltakere. *Bymiljø og helse -NUA og byutvikling – 5 innledere og debatt*. Arrangør : NTNU, Habitat Norge, FN sambandet i Trøndelag.

Trondheim 18.oktober kl. 1300 -1500 25 deltakere: *Byvandring Om utbygging av NTNU Gløshaugen og St. Olav hospital*. Arrangør: Trondheim kommune, NTNU, FN sambandet, Trøndelag. Gåtur og ettermiddagsseminar. Innlegg foreligger.

Trondheim 18. oktober kl. 1845 – 2200. – 70 deltakere. *Filmen Citizen Jane som utgangspunkt for diskusjon om byutvikling i Norge*. Arrangør: Trondheim: BoBy og Habitat Norge. Debatten resulterte i notatet «Gode råd til byutvikling i Norge».

Bergen 23. oktober 18.00 – 21.00. 50 deltakere. *State of Cities. Global, national and urban challenges. How to solve them?* 50 deltakere. 5 innledere. Debatt. Arrangør: Habitat Norge, Bergen Bobby, FN sambandet. Innlegg foreligger.

Stavanger 25. oktober kl. 1200-1500 – 70 deltakere. 5 innledere. *NUA/SDG.- Lokal oppfølging, ulikheter boligmarkedet, klima og jordvern*. Debatt. Arrangør: Habitat-Norge, Rogaland Bobby, FN sambandet.

Under «Urban oktober» ble det på hjemmesiden lagt ut fem filmer om by-fattigdommen i verden produsert i hovedsak av «Know your City» nettverket i regi av «Slum Dwellers International» (SDI) som stilte filmene gratis til disposisjon. Seertallene var på det meste nærmere 3000. (Henrik). SDI har interessante globale informasjonskampanjer på gang for lansering i 2018. «I am a global urban poverty fighter». HN bør vurdere nærmere tilknytning til kampanjen når konseptene er ferdig utviklet. De lanseres i Stockholm i slutten av mai 2018.

4.3 HN's hjemmeside

Hjemmesiden har siste året gjennomgått viktige løft både innholds-, layout- og funksjonsmessig. Tematisk har fokus særlig vært på Habitat III/NUA prosessen og egne arrangement i den forbindelse. Mye av materialet har vært produsert av Styret og av redaktør Henrik Lindblom. Noe er også hentet fra internasjonale og norske media. Hjemmesiden har vært tilrettelagt for diskusjon samt påmelding til egne arrangement. I perioder knyttet til HN's egne arrangement i april og september har hjemmesiden ukentlig hatt mer enn 800 besøkende.

Basert på et samarbeid mellom AU og Lindblom er det laget en egen presentasjonsvideo om Habitat Norge. Hjemmesiden er også tilrettelagt for en egen «pay pal» ordning. Han har også laget en egen video om global byutvikling med mer enn 3200 treff.

Henrik Lindblom har lagt ned en vesentlig frivillig innsats i utviklingen av produktet som er HN's viktigste ansikt utad. Det har resultert i et økt antall faste «følgere». Styret har diskutert hvordan siden ytterligere kan utvikles. Det vil bli drøftet på Årsmøtet.

4.4 Andre informasjons- og påvirkningsaktiviteter

4.4.1 Informasjonsfolder

Styret produserte i februar 2016 en informasjonsfolder for ekstern distribusjon og medlemsverving. Folderen inneholder en del sentrale fakta om global urbanisering og presenterer HNs arbeidsprogram for 2016. Den har vært svært nyttig. Styret har aktivt delt ut folderen både på egne og andres arrangement også i 2017. Oppdatering av folderen bør prioriteres i 2018.

4.4.2 Artikler i media

Flere av styremedlemmene har det siste året publisert artikler og innlegg i ulike tidsskrift og aviser. Dekningen i «PLAN» av internasjonale bosettingsspørsmål har vært mer begrenset i 2017. Kjøsterud har publisert en artikkel om «Norsk boligpolitikk og praksis i historisk perspektiv». Berg skrev om «Dersom byene styrer verden?» i Dagbladet 18. mai. En tilsvarende engelskspråklig artikkel ble offentliggjort på hjemmesiden til «Cities Alliance» (juli 2017) som innspill til UN Habitats Evalueringspanel oppnevnt av FNs generalsekretær. Joakim Gitlestad har hatt flere artikler på trykk. Bl.a. om «Ny urban agenda og norsk byutviklingspolitikk» i Dagsavisen.

Generelt har det vært vanskelig å få publisert internasjonalt urbaniserings- og bosettingsstoff i norske media. Fokus er i sterk grad på norsk byutvikling. Mye produseres redaksjonelt. HN bør prioritere utvikling av et media-nettverk både i Norge, nordisk og internasjonalt ved å knytte til seg en egen media-ansvarlig. Forslaget drøftes i forbindelse med behandling av budsjett og arbeidsprogram for 2017.

4.4.3 Påvirkning overfor Stortinget

I forbindelse med Stortingets behandling av St. melding 18 om «Bærekraftige byer og sterke distrikter» sendte HN en egen uttalelse som innspill til Stortingets behandling. Joakim Gitlestad fulgte på en utmerket måte fulgt opp med artikler i media og møter i Stortinget godt koordinert med miljøorganisasjonen «Spire». Innsatsen resulterte i at Stortinget vedtok at «Ny urban agenda» skal vurderes som grunnlagsdokument for framtidig norsk byplanlegging.

HN sendte også i vårsesjonen en uttalelse til Stortingets Utenrikskomite knyttet til St. melding 18s – «Bærekraftmeldingen» – og dens fravær av den urbane utviklingsdimensjonen. Uttalelsen ble fulgt opp med deltakelse i Utenrikskomiteens høring (Odd Iglebæk). Innstillingen fra komiteen til Stortinget drøftet ikke konsekvensene megatrenden som urbanisering utgjør for global bærekraftig utvikling. HN står her overfor betydelige folkeopplysningsoppgaver.

5. Samarbeidet med Norsk BoBy/Oslo BoBy

HN er egen avdeling i Norsk BoBy med eget styre og økonomi. Sistnevnte har i liten grad interessert seg for internasjonale byutviklingsspørsmål. Dette er i ferd med å endres, også som følge av Norsk BoBy har søkt og fått en utvidet funksjon (norsk «Chapter» - leder) i International Federation for Housing and Urban Planning. Norsk BoBy har i 2017 bevilget kr. 50.000.- til delvis gjennomføring av «Urban oktober» i Bergen, Stavanger og Kristiansand. Det bør søkes et nærmere samarbeid med både NBoBy og OBoBy om bl.a Urban oktober i 2018.

Styret har i 2017 hatt løpende kontakt med ledelsen i Norsk BoBy og bl.a. forhandlet fram en ettårig samarbeidsavtale som sikrer videreføring av tjenester tidligere ytt av PF. I september foreslo HNs styre nestleder Odd Iglebæk som medlem av NBOBYs Arbeidsutvalg. Han ble valgt.

Det ligger et betydelig utviklingspotensial for HN i samarbeidet med Norsk-/Oslo BoBy. Dette bør konkretiseres. Formen på organisasjonstilknytningen og fordeling av medlemskontingent bør også drøftes i samarbeid med de regionale avdelingene. Neste NBoBy - Årsmøte gir anledning til det.

6. Andre samarbeidspartnere

Styret har i perioden hatt dialog med Utenriksdepartementet, Kommunal og moderniseringsdepartementet og Direktoratet for utviklingssamarbeid om mulig samarbeid bl.a. om «World Urban Forum 9». HN har gode kontaktpunkter i disse organisasjonene, men global urban bosettingspolitikk er lavt prioritert.

HN har i gjennomføringen av Habitat III/NUA arrangementene dratt stor nytte av faglige kontakter på NIBR, NTNU, AHO og NMBU. Også blant studentene er det interesse for HNs arbeid, inkludert Senter for utvikling og miljø, UiO.

Landsrådet for norske ungdomsorganisasjoner (LNU) har i en årrekke gjennom UN Habitat arbeidet med urbane utviklings spørsmål og er en viktig framtidig målgruppe for HN sammen med norske likestillingsorganisasjoner (FOKUS). Det samme gjelder SPIRE og Utviklingsfondet samt organisasjoner som SAIH og Fellesrådet for Afrika. Situasjonen til eldre i byer bør også tas opp.

Større frivillige organisasjoner i Norge som Flyktningshjelpen, Norges Røde Kors m.fl. viser økende interesse for urbane utviklingsutfordringer på det humanitære området. Organisasjonene har i liten grad vært direkte invitert til dialog om samarbeidsprosjekt. Her er det grunnlag for nærmere samarbeid som vil bli utviklet i 2018. Ref. HNs strategi.

Fra svensk side er det uttrykt interesse for samarbeid med HN gjennom «Future of places» og deres nye senter på Den Kungliga Tekniska Högskolan uten at dette er blitt konkretisert.

Medlemmer i Styret har god uformell dialog med bl.a. UN Habitat, Cities Alliance, Huairou Commission og Slum Dwellers International. Styret er også i kontakt med «International Union of Tenants» basert i Stockholm og «International Federation for Housing and Planning», København uten at et foreløpig er kommet noe ut av dette.

Styreleder Erik Berg ble ved årsskiftet 2017/18 av UN Habitat oppnevnt som medlem av FNs «Advisory Group on Gender Initiatives» (AGGI) etter forslag av Huairou Commission.

6. OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

2017 har vært et aktivt og godt år for HN. Kanskje det beste i Foreningens 30-årige historie (1988-2018) Styret/AU har fulgt prioriteringene i arbeidsprogram/ strategi og budsjett nøye. Måloppnåelse mht. til verving av nye medlemmer og sponsorer har vært tilfredsstillende selv om det fortsatt ligger store oppgaver her. Det er betydelige effektivitetsgevinster i langsiktig, systematisk strategioppfølging i stedet for tilfeldige innfall. Selv om HN har fått avslag på søknader har vi også lyktes i å involvere flere sponsorer og samarbeidspartnere enn tidligere.

Gjennom «Urban oktober» kampanjen har HN for første gang nådd utenfor Oslo med konkrete tiltak. Vi har brakt internasjonale bosettingsdimensjoner inn i lokale og regionale fagmiljø og stimulert interesse ved å bringe aktører sammen i egne Planleggingsgrupper. Disse er viktige byggestener for framtida. Habitat III konferansen og arbeidet med Ny Urban Agenda og Bærekraftmålene er i 2017 gitt et vesentlig bredere lokalt nedslagsfelt som følge av HNs innsats. Kampanjen har bidratt til økt interesse for HNs arbeid i nye NBoBy lokallag (Bodø, Tromsø,

Sunddal) og i institusjoner som Universitetet i Rogaland, Universitetet i Agder, Chr. Michelsens institutt m.m.

Det må tenkes nytt mht. finansieringen av HNs arbeid særlig gitt nåværende regjerings bevilgningspolitikk og -praksis i forhold til frivillige organisasjoner. Samarbeid om konkrete tematiske arrangement med næringslivsaktører, kommuner og fylkeskommuner, forsknings- og undervisningsinstitusjoner, samt andre frivillige og faglige organisasjoner, har fortsatt stort potensial. Det blir avgjørende at foreningen spisser sitt budskap både tematisk og gjennom organisatoriske grep som sikrer større offentlig interesse.

HN bør aktivere sine relasjoner til nordiske, europeiske og globale organisasjoner som UN Habitats «World Urban Campaign», Habitat International Coalition (er allerede formelt medlem), Slum Dwellers International og Huairou Commission, samt Brussels baserte «Cities Alliance. En annen organisasjon med stort faglig og økonomisk potensial er «Global Alliance for Urban Conflict» som arbeider aktivt med å «urbanisere» humanitær bistand. Styret bør oppnevne egne ansvarlige for å handtere disse relasjonene. Det er mye faglig inspirasjon og økonomiske ressurser å hente gjennom internasjonale kontakter. Det gjelder også EU.

Som påpekt i HNs årsrapport for 2016 er det fortsatt behov for å etablere et økonomisk grunnlag for en lønnet stilling som organisasjonssekretær (heltid/deltid). Dette kan vurderes som et samarbeid med Norsk BOBY. Det vil styrke HNs evne til å levere tjenester og derved utøve politisk påvirkning mer kontinuerlig og spisset. Mediearbeidet i HN må styrkes ved at styremedlem får særlig ansvar. Jubileumsåret 2018 vil representere en særlig utfordring her. Se Arbeidsprogram for planlagte aktiviteter.

Norsk utviklings- og utenrikspolitikk er kontinuerlig i støpeskjeen. Det vil i økende grad bli muligheter for underkommuniserte perspektiver som de urbane. HN har gjennom «Oslo statement» fra «Kunnskapskonferansen» i april 2016 en svært relevant politisk basis for mer direkte og løpende påvirkningsarbeid i forhold til offentligheten. Det er avgjørende viktig å søke samarbeid med andre organisasjoner/institusjoner.

Årsmøtet vil drøfte et grunnlag for HNs påvirknings- og ressursmobiliseringsarbeid som del av Arbeidsprogrammet for 2018. Det vil kunne føre til en ytterligere konsentrert og målrettet bruk av ressursene vi har til disposisjon.

Styret i Habitat Norge (s)

